

Handläggare
Marita Sundell
Telefon: 08-508 36 205

Till
Äldrenämnden
Den 16 juni 2015

**Remiss om motion 2015:17 av Lotta Edlund (FP)
och Ann-Katrin Åslund (FP) – "Det ska bli lättare
att få plats på servicehus"**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr: 106-582/2015

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens svar på motionen och överlämnar den till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Karin Ekdahl Wästberg
Tf. förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har i en remiss begärt äldrenämndens yttrande angående motion 2015:17, "Det ska bli lättare att få plats på servicehus, av Lotta Edholm (FP) och Ann-Katrin Åslund (FP). Motionärerna föreslår att alla äldre över 85 år som ansöker om plats på servicehus ska ges rätt till det och att valfrihetssystem för servicehus införs. Vidare yrkar motionärerna att kommunstyrelsen ger berörda nämnder och bolag i uppdrag att planera för nybyggnation av servicehus som uppfyller de krav som boende och myndigheter ställer på moderna bostäder.

Servicehus är enligt socialtjänstlagen (SoL) ett särskilt boende vilket innebär att en ansökan om bistånd i form av särskilt boende ska utredas och beviljas för att den sökande ska kunna flytta till en servicehuslägenhet. Det är med nuvarande lagstiftning inte juridiskt möjligt att erbjuda särskilt boende utan föregående individuell behovsutredning. Regeringen har tillsatt en utredning vars uppdrag bl.a. är att se över kommunernas möjlighet att erbjuda äldreomsorg eller annan service utan traditionell biståndsbedömning. Äldreför-

valtningen välkomnar en sådan översyn och kommer att bevaka denna utredning som kommer att presentera sina förslag i december 2015.

Den servicehusutredning som genomfördes av äldreförvaltningen under 2014 innefattande bl.a. att utreda valfrihetssystem för servicehus. Utredningens första del, kartläggningen, presenterades för äldre nämnden i december 2014. Projektgruppen arbetade fram en enhetlig grundkostnadsersättning, enhetlig hemtjänstersättning samt struktur för administration av köhanteringssystem, samtliga delar väsentliga för ett valfrihetssystem där stadsdelsnämnderna köper platser av varandra. Inom utredningen belystes servicehusen också ur verksamhetsaspekt.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har i en remiss begärt äldre nämndens yttrande angående motion 2015:17, "Det ska bli lättare att få plats på servicehus", av Lotta Edholm (FP) och Ann-Katrin Åslund (FP).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen upphandling och utveckling. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 9 juni 2015. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet den 10 juni 2015.

Ärendet

I en motion till kommunstyrelsen, 2015:17 "Det ska bli lättare att få plats på servicehus", skriver Lotta Edholm (FP) och Ann-Katrin Åslund (FP) att alla äldre över 85 år som vill borde få plats på servicehus, och att det borde bli möjligt att ansöka om servicehus i andra stadsdelar. Av motionen framgår också att det minskande antalet boende i servicehus är en effekt av att allt fler personer vill bo hemma med stöd från hemtjänst, men även att biståndsbedömningen blivit snävare. Av cirka 700 sökande beviljades cirka 300 plats. Genom att införa valfrihetssystem för servicehus ökas de äldres självbestämmande och rörligheten mellan stadsdelarna ökar, enligt motionärerna.

Lotta Edholm (FP) och Ann-Katrin Åslund (FP) tar också upp frågan om fastigheternas status utifrån Arbetsmiljöverkets krav och frågan om utfasning till förmån för trygghetsboende och/eller nybyggnation av mindre moderna och attraktiva servicehus.

I motion yrkar motionärerna att:

- Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ge alla kommuninvånare över 85 år som ansöker om detta rätt till plats på servicehus.
- Kommunfullmäktige ger äldregruppen i uppdrag att införa ett valfrihetssystem för servicehus.
- Kommunfullmäktige ger berörda nämnder och bolag i uppdrag att planera för nybyggnation av servicehus som uppfyller de krav som boende och myndigheter ställer krav på.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Under de senaste åren har antalet servicehuslägenheter minskat. Det främsta skälet är omvandlingen till seniorboenden som startade 2004. Några servicehus har även omvandlats till trygghetsboenden. Sedan 2008 har antalet servicehuslägenheter minskat från cirka 3 022 till 1 736 i oktober 2014. Antalet fattade beslut gällande ansökningar om boende i servicehus har minskat från 1 176 år 2008 till 791 år 2013 medan andelen bifall varit relativt konstant, år 2008 60 % för att 2013 vara 57 %. Den 29 maj fanns 252 lediga lägenheter.

Servicehus - ett särskilt boende enligt socialtjänstlagen

När det gäller stadens särskilda boendeformer; servicehus och vård- och omsorgsboende, är dessa boendeformer *särskilda boendeformer* enligt SoL. Detta innebär att staden också har ett hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) i de särskilda boendeformerna. För bistånd som ges med stöd av SoL krävs en bedömning av behovet. Det innebär att en ansökan om bistånd i form av särskilt boende ska utredas och beviljas för att den sökande ska kunna flytta till en servicehuslägenhet.

Servicehuslägenhet till de som är 85 år och äldre

I budget 2015 anges att personer som är 85 år och äldre ska ha rätt till ett tryggt boende oavsett biståndsbedömning.

Det är med nuvarande lagstiftning inte juridiskt möjligt att utesluta momentet biståndsbedömning för insatser enligt socialtjänstlagen. En individuell behovsbedömning ska göras. Hur utredningen ska göras och utformas anges inte i detalj i socialtjänstlagen. Enligt förvaltningslagen har socialnämnden ett ansvar att tillse att ett ärende blir utrett i den omfattning som kan anses nödvändigt för att kunna leda till ett sakligt och korrekt beslut. I Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 4/2013, Handläggning av ärenden om hemtjänstinsatser av servicekaraktär anges att "Det är inte tillräckligt att nämnden i sin utredning endast fastställer att den sökande uppnått en viss ålder

och därmed beviljas en insats.” och ”Bestämmelserna enligt 4 kap. 1 § SoL medger inte en ordning där bistånd utges enbart på den grunden att en individ uppnått en viss ålder”.

Regeringen har tillsatt utredningen ”Åtgärder för att främja äldres hälsa, trygghet och självbestämmande”. Ett av utredningens uppdrag är att se över kommunernas möjlighet att erbjuda äldreomsorg eller annan service utan traditionell biståndsbedömning. Äldreförvaltningen välkomnar en sådan översyn och kommer att bevaka denna utredning som ska presentera sina förslag i december 2015

Att utreda möjligheten för den som fyllt 85 år att kunna flytta till ett tryggt boende oavsett biståndsbedömning är en av de uppdrag som äldrenämnden gett till äldreförvaltningen.

Valfrihetssystem för servicehus

Servicehusen ingår idag inte i stadens valfrihetssystem. I gällande riktlinjer för beslut i ansökningar om boende på servicehus anges att servicehusen är en stadsgemensam angelägenhet och att den boendes önskemål om ett speciellt servicehus så långt som möjligt ska beaktas. Då tomma lägenheter i servicehus bekostas inom ramen för respektive stadsdelsnämnd blir prioriteringen många gånger att i första hand erbjuda en lägenhet inom den stadsdel där den boende är bosatt vid tiden för ansökan.

Den servicehusutredningen som äldreförvaltningen genomförde 2014 innefattade bl.a. att utreda valfrihetssystem för servicehus. Projektgruppen arbetade fram en enhetlig grundkostnadsersättning, enhetlig hemtjänstersättning samt struktur för administration av köhanteringssystem, samtliga delar väsentliga för ett valfrihetssystem där stadsdelsnämnderna köper platser av varandra.

Utfasning av och nybyggnation av servicehus

I den löpande stadsövergripande boendepaneringen ingår frågan om dagens och morgondagens boende för seniorer. Då boende inom den ordinarie bostadsmarknaden och stadens särskilda boenden är kommuniserande kärn behöver båda områdena belysas.

Inom staden finns i huvudsak två former av särskilt boende; servicehus och vård- och omsorgsboende. Servicehuset definieras i gällande riktlinjer som vård- och omsorgsboende med hemtjänst. Idag flyttar personer in på servicehusen som har vitt skilda behov. Det är äldre som klarar sig helt själva till personer med omfattande behov av vård- och omsorg, personer med påtagliga psykiska funktionsnedsättningar, missbruksproblematik och/eller som varit hem-

lösa. I enlighet med budget 2015 kommer äldreförvaltningen att utreda *vilka* behov de olika boendeformerna för äldre ska svara för samt *vilka* målgrupperna för de olika boendeformerna ska vara.

2015 -04- 27**Äldreförvaltningen**

Till berörd remissinstans

*Dnr 150-167/2015***Angående remissen om Motion (2015:17) Det
ska bli lättare att få plats på servicehus**

Detta gäller remissvar på "Motion (2015:17) Det ska bli lättare
att få plats på servicehus"

Dnr: 106-582/2015

Remisstiden sträcker sig till den 2015-07-24, vilket vi ber er respek-
tera. Om det av några skäl inte är möjligt för er att inkomma med
svar inom utsatt tid måste en kontakt tas med den för ärendet
ansvariga personen på roteln.

Ansvarig handläggare/borgarrådssekreterare på Äldre- och personal
roteln är Lina Hultman, tfn 08-50829119.

Remissvar skickas till:

- Äldre- och personal roteln i **digital form (word/excel)**. Ange
KS:s diarienummer som namn på ärenderubrik. Ex:
KS 314-331-2004
- KF/KS kansli i **pappersform**.

Bilagga **inte** remissunderlaget. Det finns redan diariefört i
kommunstyrelsens diarium.

Häfta **inte** ihop handlingarna.

Adresserna är följande:

Rotelns e-post: Funktion SLK RVIII-remissvar eller
RVIII-remissvar.slk@stockholm.se

KF/KS kansli, Stadshuset, 105 35 STOCKHOLM

Med vänliga hälsningar

Äldre- och personal roteln

Remitteringsmapp**Ärende: Motion (2015:17) Det ska bli lättare att få plats på
servicehus**

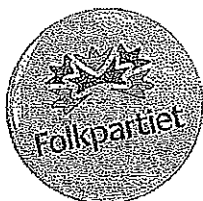
Inkom till KF/KS kansli den

Behandling i övrigt:

För yttrande senast:

För yttrande senast:

Stadsdelsnämnderna	Facknämnderna	Övriga
Enskede/Årsta/Vantör	Äldrenämnden	SLK
Östermalm		KPR
Bromma		Äldrecentrum
		Micasa

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
Registraturet	
Ink.	2015 -03- 30
Dnr:	106-082/2015
Till:	RTM

Motion

Det ska bli lättare att få plats på servicehus

Lotta Edholm (FP)
Ann-Katrin Åslund (FP)

Alla äldre över 85 år som så vill borde få plats på servicehus, och det borde bli möjligt att ansöka om servicehus i andra stadsdelar.

De senaste 20 åren har antalet boende på servicehus minskat med 80 procent. Det beror till stor del på att fler personer vill bo hemma med stöd av hemtjänst, men det beror också på att biståndsbedömningen har varit för snäv.

Enligt äldreförvaltningens budgetunderlag för 2016 ansökte cirka 700 personer om plats på servicehus under 2014. Cirka 300 av ansökningarna avslogs. Skulle dessa personer, eller en betydande del av dem, beviljas plats, skulle nuvarande servicehus inte räcka till. Den bild som ibland finns, att omvandlingar och nedläggningar av servicehus beror på vikande efterfrågan, stämmer alltså inte helt.

Samtidigt visar den utredning om servicehus som äldreförvaltningen presenterade december 2014 att många som bor på servicehus kanske egentligen borde bo på vård- och omsorgsboende eller korttidsboende. Vi har alltså en utveckling i flera led där de äldre inte får service och omsorg som motsvarar deras behov.

Alliansen agerade under sin tid vid makten för att ålder och ensamhet skulle ges större vikt vid biståndsbedömning av rätt till servicehus. Än så länge har den nya majoriteten inte vidtagit några konkreta initiativ i den riktningen. Den nya majoritetens så kallade boendelöfte är mest tomma ord utan finansiell täckning. Att exempelvis få flytta till bottenplan är inte den typen av anpassat boende som många äldre behöver.

Folkpartiets förslag är att alla äldre över 85 år som så önskar beviljas plats på servicehus. Detta är ett ambitiöst åtagande, men något vi anser är möjligt att finansiera.

Servicehusens framtid är beroende av att stadens politiker satsar de pengar som behövs för att kunna ge fler sökande plats, men också av att fler äldre har möjlighet att söka. I dagsläget är tillgången på servicehus beroende av vilken stadsdel man bor i. Folkpartiet vill införa ett valfrihetssystem för servicehus så att äldre kan ansöka om servicehus även i andra stadsdelar – vilket inte minst gynnar de äldre som bor i en stadsdel som helt saknar servicehus. Det skulle innebära mer självbestämmande för de äldre samt stärka efterfrågeunderlaget för servicehusen. Det innebär också större likvärdighet mellan stadsdelarna.

Det är uppenbart utifrån äldreförvaltningens utredning att Arbetsmiljöverkets krav på standard i våtutrymmen gör att många servicehus kommer att behöva ersättas. Här står staden inför ett vägval. Ska vi ersätta de gamla servicehusen med nya eller fasa ut dem till förmån för

trygghetsboenden? Folkpartiet anser att servicehusen fortfarande har en viktig roll att spela och att staden därför måste planera för att bygga nytt. Då har vi också möjlighet att bygga i mindre skala och undvika de svårigheter med att överblicka verksamheten vid stora enheter som utredningen pekar på. Mindre enheter kommer också att upplevas som mer intima och mindre institutionella, och därmed mer attraktiva.

Med anledning av det ovan anförda yrkar vi:

Att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ge alla kommuninvånare över 85 år som ansöker om detta rätt till plats på servicehus.

Att kommunfullmäktige ger äldre nämnden i uppdrag att införa ett valfrihetssystem för servicehus.

Att kommunfullmäktige ger berörda nämnder och bolag i uppdrag att planera för nybyggnation av servicehus som uppfyller de krav som boende och myndigheter ställer på moderna bostäder.

Stockholm 2015-03-30

Lotta Edholm (FP)

Ann-Katrin Åslund (FP)